

De onafhankelijke klachtencommissie als bedoeld in artikel 10 van de Wet Verplichte Gezondheidszorg regio Eindhoven

is inzake de klacht 2023-110 van de heer XXXX, geboren op XXXX, ten tijde van de klacht verblijvend op de afdeling Crisis Care Michelangelolaan, onderdeel van GGzE, tot het navolgende oordeel gekomen.

1. De procedure

De klachtencommissie ontving op 20 december 2023 een klaagschrift, gedateerd op dezelfde datum, van de heer XXXX, hierna te noemen klager.

Klager heeft zich bij het formuleren van zijn klaagschrift laten bijstaan door mevrouw XXXX, patiëntenvertrouwenspersoon.

Op 22 december 2023 heeft de klachtencommissie een beslissing genomen ten aanzien van het schorsingsverzoek van klager. Het schorsingsverzoek van klager is afgewezen.

De klachtencommissie ontving op 22 december 2023 een verweerschrift, gedateerd op 22 december 2023, van de heer XXXX, psychiater HIC-Michelangelolaan, hierna te noemen verweerder.

De klachtencommissie ontving op 3 januari 2024 een toelichting bij het klaagschrift, gedateerd op 3 januari 2024 van mevrouw XXXX, waarnemend patiëntenvertrouwenspersoon, namens klager.

De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op 4 januari 2024. Klager en de leden van de klachtencommissie waren bij de mondelinge behandeling van de klacht aanwezig. Bij de mondelinge behandeling van de klacht heeft klager zich laten bijstaan door mevrouw XXXX, waarnemend patiëntenvertrouwenspersoon. Mevrouw XXXX was aanwezig namens verweerder.

2. Inhoud van de klacht

De klacht richt zich op:

- een beslissing van 10 december 2023 om aan klager verplichte zorg te verlenen in de vorm van het toepassen van een gesloten kamerprogramma, en op
- een beslissing van 12 december 2023 om aan klager een beperking op te leggen in het gebruik van communicatiemiddelen door de mobiele telefoon van klager in te nemen.

3. Standpunt van klager

Klager is het niet eens met de aangezegde verplichte zorg in de vorm van een kamerprogramma en de inname van zijn mobiele telefoon. Deze verplichte zorg zou onnodig en ongerechtvaardigd zijn. Bovendien voelt klager zich slecht behandeld.

Daarnaast is namens klager ter zitting betoogd dat de brief in de zin van art. 8:11 Wvvgz d.d. 10 december, waarin verplichte zorg wordt aangezegd, niet voldoet aan de procedurele eisen die de wet voorschrijft. In de schriftelijke beslissing wordt gesproken van verplichte zorg die enkel ingezet zal worden, indien nodig. Hiermee is geen sprake van een noodsituatie, maar wordt geanticipeerd op een eventueel nog te ontstane onveilige situatie, aldus klager. Het reeds op voorhand nemen van een beslissing, waarbij 'op indicatie' vormen van verplichte zorg op voorhand worden genomen, is volgens klager in strijd met het artikel 8:9 lid 1 onder a Wvvgz. Verder stelt klager zich op het standpunt dat de zorgverantwoordelijke een beslissing tot verplichte zorg heeft genomen zonder vooraf met hem te overleggen over de voorgenomen beslissing.

Ten aanzien van het insluiten is klager van mening dat geen sprake is van een stoornis gerelateerd nadeel. Mocht sprake zijn van een ernstig nadeel, dan wordt dit volgens klager niet veroorzaakt door een psychische stoornis. Juist het opsluiten maakt hem boos.

Ten aanzien van het innemen van zijn mobiele telefoon is klager van mening dat geen sprake is van een ernstig nadeel. Klager is van mening dat niemand hinder heeft van zijn telefoongebruik. Verder stelt klager dat niet eerst is geprobeerd om op basis van vrijwilligheid zijn telefoon in te nemen.

Tot slot voert klager aan dat de huidige, versoepelde, verplichte zorg nog steeds tegen zijn wil verleend wordt en dat dit voor hem geen passende oplossing is.

4. Standpunt van de verweerder

Verweerder heeft een tijdspanne overgelegd over de periode vanaf 10 december 2023 tot en met 27 december 2023. Verweerder stelt zich op het standpunt dat voortdurend is afgewogen hoe het ernstig nadeel af te wenden op de meest doelmatige, minst ingrijpende manier voor klager. Dit is vrijwel dagelijks geëvalueerd en de insluiting is tevens getoetst door een collega na 72 uur, aldus verweerder. Verweerder stelt bovendien dat ook de rechter op 19 december 2023 heeft geoordeeld dat het noodzakelijk was de zorgmachtiging te wijzigen. De ouders zijn als mentor op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen.

Tijdens de mondelinge behandeling is door verweerder toegelicht dat de verplichte zorgmaatregelen zoals aangezegd per brief direct zijn toegepast. De formulering in de beslissing duidt op de bedoeling om -indien mogelijk- af te kunnen schalen, aldus verweerder.

Verweerder verzoekt de klachtencommissie om de klacht ongegrond te verklaren.

5. Bevoegdheid van de klachtencommissie

De klachtencommissie heeft vastgesteld dat voor het verlenen van verplichte zorg aan klager een zorgmachtiging is verleend per 11 september 2023 tot 11 maart 2024. Deze zorgmachtiging voorziet in de mogelijkheid om bij wijze van verplichte zorg medicatie toe te dienen en het aanbrengen van beperkingen het eigen leven in te richten. De zorgmachtiging is op 18 december 2023 gewijzigd door de Rechtbank Oost-Brabant, in die zin dat ook als verplichte zorg mag worden ingezet: het beperken van de bewegingsvrijheid, het insluiten, het uitoefenen van toezicht op betrokkene en het opnemen in een accommodatie.

Klager klaagt over het toepassen van een kamerprogramma en de beperking die is opgelegd in het gebruik van communicatiemiddelen door de mobiele telefoon van klager in te nemen. Deze zorg is uitgevoerd in verplichte vorm. Op grond van artikel 10:3 Wvzgz kan klager over deze beslissing, te weten het verlenen van verplichte zorg en het uitvoeren van de zorgmachtiging, een klacht indienen bij de klachtencommissie.

De klachtencommissie acht zich bevoegd om deze klacht van klager te beoordelen.

6. De beoordeling van de klacht

De klachtencommissie overweegt dat het zelfbeschikkingsrecht het uitgangspunt is binnen het gezondheidsrecht. Iedere patiënt mag in beginsel bepalen of hij een (be)handeling wel of niet wil ondergaan. Uitzonderingen op dit zelfbeschikkingsrecht zijn mogelijk, maar moeten bij wet zijn geregeld en conform de wet worden uitgevoerd. De zorgmachtiging van 11 september 2023 voorziet weliswaar niet in de toegepaste vormen van verplichte zorg op 10 december 2023, maar op grond van art. 8.11 e.v. Wvzgz kan een zorgverantwoordelijke daartoe wel overgaan als dat ter afwending van noodsituatie noodzakelijk is.

Omdat verplichte zorg een ingrijpende inbreuk is op het zelfbeschikkingsrecht en de lichamelijke integriteit van een patiënt, dienen zowel procedurele als inhoudelijke waarborgen in acht te worden genomen alvorens te kunnen overgaan tot het verlenen van (tijdelijke) verplichte zorg, in casu het kamerprogramma en het innemen van de mobiele telefoon.

I. de procedurele waarborgen

Vast staat dat de tijdelijke zorg, zoals aangezegd per brief d.d. 10 december 2023, per direct werd uitgevoerd door verweerder. Uit niets blijkt dat verweerder de betreffende beslissing tot het verlenen van de aangezegde verplichte zorg slechts indicatief en/of anticiperend heeft genomen. Het moge zo zijn dat de formulering 'indien nodig' ruimte laat voor interpretatie, verweerder heeft ter zitting toegelicht dat deze formulering is gebruikt om tijdig te kunnen afschalen. Dat acht de klachtencommissie niet in strijd met de procedurele vereisten zoals opgenomen in de wet en de jurisprudentie daaromtrent.

Daarnaast heeft klager gesteld dat de beslissingen van 10 en 12 december 2023 ten onrechte niet voorafgaand met hem besproken zijn. Klager was op het moment dat werd besloten tot het verlenen van tijdelijk verplichte zorg op 10 december jl. niet aanspreekbaar. Dat maakt de klachtencommissie op uit de voortgangsrapportage d.d. 10 december 2023. Op een later moment op die dag is namens verweerder wel degelijk contact geweest met klager, waarbij de voorzetting van de verplichte zorg eveneens werd getoetst. Daarnaast is de beslissing d.d. 12 december 2023 inhoudende het innemen van de telefoon ook met klager besproken op die dag, hetgeen blijkt uit de voortgangsrapportage. Klager was eerst bereid tot medewerking, later niet meer. Verder is klager in kennis gesteld van beide beslissingen.

De namens klager opgeworpen bezwaren van procedurele aard leiden derhalve niet tot een gegrondverklaring van de klacht op procedure gronden.

II. de inhoudelijke waarborgen

Namens klager wordt gesteld er geen sprake was van stoornis gerelateerd nadeel. Blijkens de stukken is klager echter bekend met een bipolaire stoornis I. Hij werd opgenomen vanwege een paranoïde psychotisch beeld, gepaard gaande met ontremming, grootsheidsideeën en complottheorieën. Bij de opname is klager agressief en dreigend. Klager plaats voorts (vele) berichten op social media die hem en zijn ouders in problemen brengen. De klachtencommissie is van oordeel dat er derhalve van oordeel dat er wel degelijk sprake is van stoornis gerelateerd nadeel.

Verder stelt klager dat niet getoetst is of klager vrijwillig zijn telefoon af wilde staan. Zoals reeds hierboven aan de orde kwam, gebleken is dat klager aanvankelijk op vrijwillige basis bereid was om zijn telefoon in te leveren. Later op de dag kwam hij op die beslissing terug en wilde hij toch toegang tot zijn telefoon, met alle negatieve gevolgen van dien voor klager. Daarbij constateert de klachtencommissie dat in de dagen na 12 december jl. telkens is bezien op welke wijze klager wel gebruik kon maken van zijn telefoon, op een wijze dat het voor klager en zijn ouders verantwoord is. Gelet hierop is de klachtencommissie van oordeel dat de verplichte zorg in de vorm van het innemen van de telefoon van klager is ingezet als ultimum remedie.

Ten slotte stelt klager dat de thans ingezette verplichte zorg nog steeds tegen zijn wil is. Dit terwijl zowel klager als verweerder ter zitting beamen dat het ten opzichte van zijn opname beter gaat met klager. Het kamerprogramma is inmiddels afgeschaald naar een rustprogramma. De telefoon is thans nog wel ingenomen, maar op aanvraag beschikbaar. Dit maakt de ingezette zorg naar het oordeel van de klachtencommissie ook noodzakelijk, doelmatig en proportioneel was en is.

Alles overziend acht de klachtencommissie de klacht van klager ook op materiële gronden ongegrond.

7. De beslissing

De klachtcommissie verklaart de klacht over:

- de beslissing van verweerder van 10 december 2023 om aan klager verplichte zorg te verlenen in de vorm van het toepassen van een kamerprogramma, **ONGEGROND**;
- de beslissing van verweerder van 12 december 2023 om aan klager een beperking op te leggen in het gebruik van communicatiemiddelen door de mobiele telefoon van klager in te nemen, **ONGEGROND**;

8. Schadevergoeding

De klachtencommissie kan bij een gegronde verklaarde klacht een vergoeding voor geleden schade toekennen aan klager. Nu de klacht van klager ongegrond is verklaard wijst de klachtencommissie het verzoek om een schadevergoeding af.

Deze beslissing werd genomen te Eindhoven op 8 januari 2024 door de klachtencommissie, bestaande uit mevrouw mr. XXXX, vicevoorzitter, de heer XXXX, psychiater, en mevrouw XXXX, in tegenwoordigheid van mevrouw XXXX, secretaris.